

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Spraw Zagranicznych
i Unii Europejskiej (218.)
w dniu 9 lipca 2019 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Informacja ambasadora Rumunii podsumowująca prezydencję rumuńską w Radzie Unii Europejskiej.
2. Informacja Ministerstwa Spraw Zagranicznych na temat polskiej polityki europejskiej w okresie prezydencji rumuńskiej w Radzie Unii Europejskiej.
3. Informacja ambasadora Finlandii na temat priorytetów prezydencji fińskiej w Radzie Unii Europejskiej.
4. Informacja Ministerstwa Spraw Zagranicznych na temat polskiej polityki europejskiej w okresie prezydencji fińskiej w Radzie Unii Europejskiej.

(Początek posiedzenia o godzinie 13 minut 00)

(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego Ryszard Majer)

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

...I witam panią Martę Szewczyk, doradcę w Ambasadzie Finlandii.

Ambasadę Rumunii reprezentuje Catalin Radoi, zastępca szefa misji w Ambasadzie Rumunii – witam serdecznie. Ministerstwo Spraw Zagranicznych reprezentuje sekretarz stanu, pan Konrad Szymański – witam, Panie Ministrze – wraz z panią Katarzyną Wiatr, zastępcą dyrektora Departamentu Komisji do Spraw Europejskich, oraz panią Moniką Pawłowską, naczelnikiem wydziału w Departamencie Komitetu do Spraw Europejskich. Witam panie bardzo serdecznie na dzisiejszym posiedzeniu.

W dzisiejszym porządku posiedzenia jest informacja ambasadora Rumunii, informacja ministra spraw zagranicznych oraz informacja ambasadora Finlandii dotyczące prezydencji w Unii Europejskiej, tej, która mija, oraz tej, która będzie.

Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela ambasady Rumunii, pana Catalina Radoi, który jest zastępcą szefa misji w Ambasadzie Rumunii. Przedstawi on podsumowanie prezydencji rumuńskiej w Radzie Unii Europejskiej. Bardzo proszę, Panie Ambasadorze.

Zastępca Szefa Misji w Ambasadzie Rumunii w Rzeczypospolitej Polskiej Catalin Radoi:

Panie i Panowie, witam serdecznie. Jako aktualny chargé d'affaires Ambasady Rumunii w Warszawie pragnę rozpocząć od podziękowania Jego Ekscelencji senatorowi Ryszardowi Majerowi, zastępcy przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej, gospodarzowi tego posiedzenia. Pragnę również przekazać, że doceniamy cenne wsparcie naszej prezydencji przez Senat RP oraz, rzecz jasna, instytucje takie, jak przede wszystkim Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Pragnę przekazać wyrazy ubolewania ze strony Jego Ekscelencji ambasadora Drangi, który nie mógł dziś być tu z nami, oraz przedstawić w jego imieniu krótkie podsumowanie naszej prezydencji.

Szanowni Senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej, Szanowny Panie Ministrze, Ekscelencjo, Panie i Panowie! Jestem wdzięczny, że mam możliwość zwrócić się dziś do państwa, przedstawicieli Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Pragnę skorzystać z tej okazji, aby przedstawić kilka uwag związanych z zakończeniem prezydencji Rumunii w Radzie Unii Europejskiej. Udało nam się sprostać wyzwaniu. Nie ma wątpliwości, że Rumunia dowiodła swojej wydajności, determinacji i zdolności do wyszukiwania korzystnych rozwiązań dla obywateli Unii. Udowodniliśmy, że dysponujemy siłą i umiejętnościami niezbędnymi do prowadzenia rozmów na temat kwestii kluczowych dla przyszłości Europy oraz do wypracowywania praktycznych rozwiązań. Nasze działania stanowiły ucieleśnienie motto prezydencji „Spójność to wspólna wartość europejska”, któremu podporządkowaliśmy całą naszą działalność. Promowaliśmy spójność wśród państw członkowskich, wśród regionów i w społecznościach, wśród obywateli. Nasze działania wynikały z przekonania, że Unia Europejska może rozwijać się w duchu idei, które towarzyszyły początkom europejskiego projektu, wyłącznie poprzez zachowanie spójności oraz likwidowanie luk między państwami członkowskimi. W silnej Europie szanowane są wszystkie prawa i wolności obywateli i nikt nie jest zapomniany.

Szanowni Państwo, sukces prezydencji Rumunii potwierdzają wyniki, a świadectwo to uzupełnia odwaga do tego, aby powrócić do autentycznej misji naszej prezydencji, do wychodzenia poza interes narodowy i osiągnięcia rezultatów korzystnych dla wszystkich obywateli UE. W wymiarze liczbowym są to: rekord 90 sfinalizowanych dossier ustawodawczych; zdobycie większości kwalifikowanej na rzecz drażliwych, niekiedy dotkniętych stagnacją projektów; przygotowanie Unii Europejskiej na wszystkie możliwe wyniki procesu brexitu; uzyskanie potwierdzenia zaangażowania w działania UE związane z Bałkanami Zachodnimi. Wszystko to jest zauważalne i spotyka się z aprobatą w całej Europie. Nasza prezydencja popierała też konwergencję i spójność w Europie, promując dossier

dotyczące takich tematów, jak jednolity rynek cyfrowy, dyrektywa gazowa czy unia bankowa. Promowała kwestie przejrzystości i stabilnych warunków pracy, jak również obniżania emisji dwutlenku węgla. Podejmowała zdecydowane kroki, aby przeciwdziałać dezinformacji i zapewniać wolne i sprawiedliwe wybory. Przyczyniła się do realizacji celu, jakim jest bezpieczniejsza Europa, promując dokumenty zwiększające bezpieczeństwo dowodów tożsamości czy wzmacniające służby graniczne i straż przybrzeżną na szczeblu europejskim. Prezydencja Rumunii w Radzie Unii Europejskiej wiązała się z kwestią odwagi i odpowiedzialności, w tym politycznej. Podczas 6 miesięcy, przez które Rumunia przewodniczyła Radzie UE, prezydencja zdecydowanie przyczyniła się do podjęcia konkretnych kroków na rzecz wzmocnienia Unii Europejskiej. Jest to cel, od którego w znacznej mierze zależy dobrobyt i bezpieczeństwo naszego kontynentu. Pod koniec naszego mandatu jestem przekonany, że Rumunia wzmocniła swoją pozycję w Europie, a jej głos stał się silniejszy, bardziej godny zaufania i istotniejszy. Jestem przekonany, że ten kurs utrzyma się po zakończeniu prezydencji. Mając w pamięci doświadczenia z okresu mandatu, Rumunia będzie dążyć do wzmacniania Unii Europejskiej, polityk europejskich oraz promowania solidarności i jedności w UE. Rumunia z zadowoleniem przyjmuje fakt, że negocjacje między państwami członkowskimi w ramach europejskiej struktury instytucjonalnej doprowadziły do stworzenia formuły wyłaniania osób stojących na czele instytucji europejskich.

Pragnę zaprosić państwa do obejrzenia krótkiego filmu przedstawiającego postępy w zakresie legislacji unijnej, jakie uzyskano pod prezydencją Rumunii. Pragnę też życzyć ambasadorowi Finlandii pełnej sukcesów prezydencji, siły w negocjacjach, a także wytrwałości i kreatywności w ciągu najbliższych 6 miesięcy. Dziękuję.

(Projekcja filmu)

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

Bardzo dziękuję szefowi misji za wystąpienie, za cenne informacje i za tę bardzo ciekawą prezentację, ten film, który zakończył to wystąpienie.

Teraz bardzo proszę pana ministra Szymańskiego o przedstawienie informacji ministra spraw zagranicznych na temat polskiej polityki europejskiej w okresie prezydencji rumuńskiej w Radzie Unii Europejskiej. Bardzo proszę, Panie Ministrze.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Konrad Szymański:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Panowie Ambasadorzy!

Szczegółowa informacja na temat polityki polskiej w trakcie trwania prezydencji rumuńskiej jest zawarta w dokumencie, raporcie, który został przekazany Senatowi. W moim wystąpieniu chciałbym zwrócić uwagę na sprawy najważniejsze, na kluczowe aspekty polityczne, przynajmniej z polskiej perspektywy.

Poza programem prezydencji mieliśmy do czynienia z toczącym się procesem wychodzenia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. W tym czasie wzrosło prawdopodobieństwo opuszczenia Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię bez porozumienia międzynarodowego. To oznaczało konieczność przygotowania aktów prawnych, jednostronnych, tymczasowych aktów prawnych, na wypadek bezumownego brexitu, które by stabilizowały, przynajmniej przez jakiś czas, dostępność rynku, dóbr i usług wzajemnie, dla przedsiębiorców unijnych i przedsiębiorców brytyjskich, po ewentualnym ustaniu członkostwa Wielkiej Brytanii w Unii Europejskiej. Dotyczyło to oczywiście również kwestii obywatelskich, co do których najlepiej by było, gdyby były chronione porozumieniem międzynarodowym, ale gdyby to okazało się niemożliwe, to struktura ochrony tych praw powinna być odtworzona za sprawą obustronnej intencji jednostronnej, intencji obu stron w porządku krajowym. Tak też się stało. Teraz jesteśmy w nowej perspektywie, termin brexitu kolejny raz się odwleka, przypuszczalnie oznacza to konieczność rewizji, przynajmniej czasowych, artykułów odnoszących się do czasu trwania tych rozporządzeń. Jest to bardzo istotne z polskiego punktu widzenia. Niezwykle dokładnie śledzimy ten proces polityczny i to, co się dzieje w zakresie działań legislacyjnych Unii Europejskiej. Oczekujemy, by Komisja Europejska tam, gdzie to jest możliwe, podchodziła ambitnie do utrzymania tymczasowego reżimu dostępności rynku dla dóbr i usług poza umową międzynarodową.

Drugą bardzo ważną sprawą, o kluczowym znaczeniu na najbliższych 5 lat były prace, uzgodnienia związane z przyjętą niedawno Agendą Strategiczną Unii Europejskiej na lata 2010–2024. Polska przedstawiła swój wkład do tego strategicznego dokumentu Unii Europejskiej, bardzo szczegółowy, w szczególności w zakresie rozwoju rynku wspólnotowego, w tym rynku usług i rynku cyfrowego, w zakresie potencjalnego kompromisu dotyczącego migracji oraz w zakresie sprawiedliwej adaptacji klimatycznej i polityki obronnej. Te wszystkie elementy znalazły swoje właściwe odbicie w finalnym tekście dokumentu także za sprawą prac prowadzonych przez sekretariat rady i prezydencji.

Kolejną sprawą kluczową z polskiego punktu widzenia jest przygotowanie negocjacji związanych z Wieloletnimi Ramami Finansowymi. W czasie prezydencji rumuńskiej był istotny postęp, jeżeli chodzi o przygotowanie samego procesu negocjacji, czyli przygotowanie schematu negocjacyjnego, który pokaże, wskaże te sprawy, które muszą być uzgodnione przez szefów rządów i państw w drodze procedury jednomyślności, oraz wskaże potencjalne opcje, jakie będą dostępne dla szefów rządów w procesie finalnego negocjowania Wieloletnich Ram Finansowych na poziomie Rady Europejskiej. Istotnym elementem, aspektem tych przygotowań jest ukształtowanie instrumentu budżetowego na rzecz strefy euro. Zabiegaliśmy o to, aby ten instrument budżetowy był umieszczony w kontekście Wieloletnich Ram Finansowych, po to, aby, z jednej strony, mieć wpływ na jego ukształtowanie, na jego rolę, a z drugiej strony, mieć wpływ na jego wielkość. Uważamy, że w związku z interesami fiskalnymi Unii Europejskiej, ale także w celu zachowania unitarnego charakteru instytucjonalnego budżetu

bardzo ważne jest, aby ten instrument nie był postrzegany jako instrument niezależny, oderwany od innych zobowiązań finansowanych państw Unii Europejskiej, co się stało. Obecnie wciąż nierozstrzygnięte są zasady finansowania tego instrumentu, zakres jego stosowania, potencjalne rozwiązania na rzecz krajów spoza strefy euro o podobnym znaczeniu. Tym nie mniej w trakcie prezydencji rumuńskiej zrobiliśmy istotny krok do przodu.

Na uwagę zasługuje przyspieszenie prac nad dyrektywą gazową w obszarze energii; to był najważniejszy element legislacji. Kompromis zawarty w radzie, z istotnym wpływem, wkładem prezydencji rumuńskiej, zakłada egzekwowanie prawa unijnego, jeśli chodzi o infrastrukturę, która łączy rynek europejski, europejski rynek energii z państwami trzecimi, w szczególności co do kontroli taryf, transparentności finansowania tego typu inicjatyw i wyznaczenia niezależnego operatora takiej infrastruktury. To jest istotny postęp na tle sytuacji, z którą mieliśmy do czynienia przez bardzo długi czas, tak naprawdę przez wiele lat, tj. pewnej inercji, bierności Komisji Europejskiej i Unii Europejskiej w stosunku do inicjatyw i inwestycji, które toczyły się bądź miały się toczyć na granicach zewnętrznych Unii Europejskiej.

Kolejną sprawą jest wytyczenie drogi polityki klimatycznej Unii Europejskiej do roku 2050. W tamtym czasie założyliśmy zakończenie prac do końca roku 2019. Z polskiego punktu widzenia istotne jest to, aby ścieżka dochodzenia do neutralności klimatycznej zakładała bardzo konkretne rozstrzygnięcia w zakresie podziału ciężarów tej polityki w stosunku do państw, regionów, sektorów gospodarki, a także grup społecznych, ponieważ ta polityka potencjalnie może oddziaływać na wszystkie obszary, a także ukształtowanie takich mechanizmów kompensacyjnych, które dawałyby bezpieczeństwo najbardziej narażonym grupom społecznym, najbardziej narażonym regionom, najbardziej narażonym sektorom gospodarki. Bez tego kompromis klimatyczny w zakresie neutralności do roku 2050 jest po prostu niemożliwy.

Kolejna sprawa, na którą chciałbym zwrócić uwagę, to rynek wspólnotowy. Z polskiego punktu widzenia to jest absolutnie priorytetowe zagadnienie, także na najbliższych 5 lat. Myślę, że dzielimy z Rumunią przekonanie, że rynek wspólnotowy powinien być rozwijany w sposób znacznie bardziej aktywny. I tu mamy do czynienia z czymś, co należy nazwać dużym rozdźwiękiem między deklaracjami politycznymi przyjmowanymi przez Radę Europejską, często bardzo ambitnymi, zgodnymi z naszymi oczekiwaniami, myślę, że zgodnymi również za oczekiwaniami Finlandii, a pracami legislacyjnymi, które stoją w miejscu. Nawet w przypadku inicjatyw na średnią skalę, takich, które nie mają charakteru przełomowego, mam tu na myśli e-kartę i e-notyfikacje, które by w istotny sposób ułatwiły funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorców na rynku wspólnotowym, w szczególności w obszarze usług. Mamy do czynienia ze stagnacją, z impasem, który należałoby przełamać. Pewnie będę o tym mówił w drugim, kolejnym punkcie, dotyczącym prezydencji fińskiej.

Wspomniane rozwiązania legislacyjne natury socjalnej jak zwykle wiązały się z dużymi kontrowersjami. Polska zwracała uwagę na potrzebę, konieczność przestrzegania

reżimu kompetencyjnego między państwami członkowskimi a poziomem unijnym, jeżeli chodzi o prawodawstwo socjalne czy też role koordynacyjne Unii Europejskiej w zakresie spraw socjalnych.

W zakresie migracji na uwagę na pewno zasługuje wspomniane w prezentacji wzmocnienie mandatu Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej. Polska zdecydowanie popierała te działania, oczywiście też przy zachowaniu równowagi między kompetencjami państw członkowskich i Unii Europejskiej. Tym niemniej wzmocnienie agencji ESGiP, dawnej agencji Frontex, jeśli chodzi o działania dotyczące polityki powrotowej, dotyczące readmisji i w końcu dotyczące po prostu ochrony granic, głównej misji agencji Frontex, cieszyło się zdecydowanym poparciem z naszej strony. Utrzymywał się impas, jeśli chodzi o reformę wspólnotowego systemu azylowego, głównie z uwagi na niezdolność przetłumaczenia, przynajmniej na dzisiaj, języka konkluzji Rady Europejskiej z czerwca 2018 r. na konkret legislacyjny. Ten konkret legislacyjny oznacza wyeliminowanie jakichkolwiek elementów przymusu azylowego czy też przymusu migracyjnego z europejskiego systemu azylowego.

Jeśli chodzi o sprawy zewnętrzne, to z satysfakcją chciałbym zwrócić uwagę na działanie Rumunii w obszarze Bałkanów Zachodnich. Ta sprawa ma dalszy ciąg. Co prawda są przyjęte bardzo ostrożne, z polskiego punktu widzenia zbyt ostrożne, konkluzje Rady do spraw Ogólnych w sprawie polityki rozszerzenia, z uwzględnieniem gotowości Albanii i Macedonii, jeśli chodzi o proces rozszerzenia, ale są. Do spraw zewnętrznych zaliczyłbym również zagadnienia handlowe. W tym obszarze zwracamy uwagę na sfinalizowanie umowy Unia Europejska – Wietnam oraz na postęp, w tamtym czasie istotny postęp, a obecnie już zamknięcie negocjacji, jeśli chodzi o kraje Mercosur. Dziękuję bardzo.

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

Bardzo dziękuję za wystąpienie.

Drodzy Państwo, proponuję, żebyśmy teraz wysłuchali najbliższej propozycji i podsumowali to dyskusją, chyba że będzie potrzeba zadania pytań co do tego, co minęło, panu ambasadorowi, przedstawicielowi misji, czy panu ministrowi.

(Rozmowy na sali)

Widzę, że państwo senatorowie byliby najbardziej zadowoleni z takiego rozwiązania.

W takim razie bardzo proszę Jego Ekszelencję ambasadora Finlandii, pana Juha Ottmana, o informację na temat priorytetów prezydencji fińskiej w Radzie Unii Europejskiej. Bardzo proszę, Ekszelencjo.

Ambasador Republiki Finlandii w Rzeczypospolitej Polskiej Juha Ottman:

Dziękuję.

Panie Przewodniczący, Panie Ministrze Szymański, Szanowni Członkowie Komisji, Panie i Panowie!

Przede wszystkim dziękuję za możliwość przedstawienia priorytetów prezydencji Finlandii w Radzie Unii Europejskiej. W tym celu przygotowałem prezentację w PowerPoint, którą omówię. Następnie odpowiem na ewentualne pytania. Pragnę również skorzystać z tej okazji, aby pogratulować Rumunii pomyślnej prezydencji. Dziękuję także za ogrom wsparcia, jakie otrzymaliśmy od UE, od trio, jak również tu, w wymiarze lokalnym. Dziękuję za dobre rady.

Jak wspomniał minister Szymański, po wyborach do Parlamentu Europejskiego Finlandia znajduje się w okresie przejściowym, dlatego nie spodziewamy się nowych projektów ustawodawczych, przejmujemy po prostu pałeczkę od Rumunii. Rzecz jasna istotnym zadaniem jest wdrożenie opracowanego niedawno programu działań strategicznych, jak widać na prezentacji, nowego programu działań strategicznych obejmującego 4 punkty z pięcioletniego programu prac UE. Rzecz jasna przejęliśmy szereg kwestii, o czym również wspomniał minister Szymański, jak chociażby sprawę Wieloletnich Ram Finansowych. W czerwcu przywódcy państw zgodzili się, że wrócą do tej kwestii w październiku. Rzeczywistym zadaniem, jakie powierzono Finlandii, jest dostarczenie konkretnych danych liczbowych dotyczących Europy i obejmujących poszczególne sektory, dlatego wiemy, że zakończenie negocjacji przed końcem roku, tak jak doradzali przywódcy państw w czerwcu, to duże wyzwanie. Najważniejszą kwestią jest, rzecz jasna, ogólny poziom finansowania, zwłaszcza jeżeli Zjednoczone Królestwo opuszcza Unię Europejską, a państwa członkowskie dzielą się na płatników i biorców netto. Finlandia zdecydowanie znajduje się pośrodku, między tymi dwiema skrajnościami. Oczywiście pojawia się też kwestia warunkowości oraz tego, jak osiągnąć równowagę pomiędzy tradycyjnymi sektorami, takimi jak spójność i rolnictwo, z jednej strony, a nowymi potrzebami, takimi jak bezpieczeństwo, współpraca w zakresie obrony, migracja oraz większe inwestycje w badania i rozwój oraz innowacje, z drugiej strony.

Praworządność to kolejna dziedzina, co do której jesteśmy aktywni. Oczekujemy drugiego komunikatu Komisji i kontynuujemy w radzie dialog dotyczący praworządności.

Brexit pozostaje niewiadomą, w dalszym ciągu nie wiemy, czy brytyjskiemu parlamentowi uda się ratyfikować umowę o wystąpieniu z UE przed końcem października, dlatego szykujemy się na wszystkie możliwości, w tym twardy brexit.

Kwestia migracji, o której również mówił minister Szymański, obejmuje wdrożenie konkluzji Rady Europejskiej z czerwca 2018 r., zwłaszcza co do zwiększenia readmisji do państw trzecich oraz wyeliminowania głównych przyczyn migracji. Prowadzimy prace nad pakietem legislacyjnym dotyczącym Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego oraz nowego mandatu dla Frontexu. To są kolejne kwestie. Rzecz jasna jest jakaś niepewność, jeżeli chodzi o państwa trzecie, odnośnie do tego, czy pojawiają się nowe szlaki i w jaki sposób poradzimy sobie z nimi. Mogliśmy też ostatnio zaobserwować, że sprawy między Cyprzem a Turcją przyjęły, powiedzmy, niekorzystny obrót, a więc kolejną kwestią jest to, czy porozumienie między Unią Europejską a Turcją pozostanie wiążące.

Jest jeszcze sprawa finalizacji Europejskiej Unii Walutowej, minister nawiązał też do pakietu „Rozszerzenie”. W dalszym ciągu mamy możliwość rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych z Macedonią Północną i Albanią i do tej kwestii powrócimy w październiku. Oczywiście kontynuujemy też współpracę z państwami Partnerstwa Wschodniego. Ponadto zostanie omówiona kwestia relacji między Unią Europejską a Chinami, nadal trwają negocjacje dotyczące umowy między AKP a UE po wygaśnięciu umowy z Kotonu. To tylko kilka przykładów, ale to właśnie w tych obszarach kontynuujemy działania.

Następny slajd. Program prezydencji Finlandii został opublikowany pod koniec czerwca. Slogan brzmi „Zrównoważona Europa – zrównoważona przyszłość”, co sugeruje, że Finlandia kładzie duży nacisk na zrównoważony rozwój w działaniach Unii Europejskiej, a swego rodzaju 4 priorytetami są: wzmacnianie wspólnych wartości i praworządności; uczynienie UE bardziej konkurencyjną i sprzyjającą włączeniu społecznemu; wzmocnienie pozycji UE jako światowego lidera w działaniach w dziedzinie klimatu mających związek z ogólnym ociepleniem; oraz kompleksowa ochrona bezpieczeństwa obywateli. Następny slajd, proszę. Ogółem rzecz ujmując, istotne jest wzmacnianie wspólnych wartości i praworządności, również z uwagi na negocjacje w sprawie rozszerzenia. Oczywiście chcemy rozmawiać o europejskich wartościach z państwami trzecimi. To, czym się teraz zajmujemy i o czym wspominałem nieco wcześniej, to kontynuacja dialogu w kwestiach praworządności. Oczekujemy komunikatu Komisji w sprawie ulepszenia zestawu narzędzi dotyczących praworządności. Warunkowość związana z Wieloletnimi Ramami Finansowymi to jeden z takich tematów lub kwestii, ale jest też obszar znajdujący się poza radą, tu na czele stoją Belgia i Niemcy. Co do dyskusji na temat rozwijania mechanizmów wzajemnej oceny to przyglądamy się temu, ile jest elementów, które moglibyśmy zastosować w procedurze UE.

Bardziej konkurencyjna i zintegrowana społecznie Europa, o czym także mówił minister Szymański – to jest sugestia, i jest to prawdopodobnie najważniejsza część priorytetów prezydencji, dotycząca pogłębienia jednolitego rynku oraz zniesienia podziału między jednolitym rynkiem cyfrowym a tradycyjnym jednolitym rynkiem.

Sprzyjająca włączeniu społecznemu Unia Europejska – to oznacza, że musimy inwestować w uczenie się obywateli przez całe życie, że musimy rozwijać ich umiejętności, jak również odnieść się do potrzeb przyszłej siły roboczej. Ponadto istotne jest to, aby Unia Europejska inwestowała więcej w sztuczną inteligencję, cyfryzację, ponieważ w tych obszarach pozostajemy daleko w tyle za Chinami i Stanami Zjednoczonymi.

Ambitna strategia handlowa to cel, do jakiego będzie zmierzać Finlandia, co oznacza reformę Światowej Organizacji Handlu na tyle, na ile to jest możliwe. Oprócz tego niedawno w pewnym sensie zakończyliśmy negocjacje z Mercosur, o których wspomniał minister. Okaże się, czy rzeczywiście uda nam się zakończyć negocjacje i rozpocząć nowe, na przykład z Australią czy Nową Zelandią. Ponadto pragniemy kontynuować rozmowy handlowe ze Stanami Zjednoczonymi rozpoczęte w następstwie zeszłoroczne-

go spotkania przewodniczącego Junckera z prezydentem Trumpem. Celem ambitnej strategii handlowej jest sprzyjająca włączeniu unia gospodarcza, co oznacza, że musimy zapewnić dobre funkcjonowanie sektora bankowego, sfinalizować unię bankową oraz zwiększyć odporność rynku kapitałowego.

Następny slajd. Musimy też wzmocnić pozycję UE jako światowego lidera w zakresie działań w dziedzinie klimatu. Zbliża się COP 25 w Santiago de Chile, a przedtem, we wrześniu, w Nowym Jorku odbędzie się ważny szczyt pod przewodnictwem sekretarza generalnego ONZ. Działania Finlandii są nastawione na zapewnienie równowagi mimo różnic. Wiemy, że na niedawnym posiedzeniu Rady Europejskiej nie osiągnięto porozumienia w kwestii ambitnego celu, aby do 2050 r. całkowicie wyeliminować emisję dwutlenku węgla. Wiemy też, że Polska opowiedziała się za kwestią większej przejrzystości oraz przedstawieniem konkretniejszych liczb, aby mieć lepszy obraz tego, jak ten ambitny cel odbija się na finansach. Jesteśmy zdania, że główną obawą państw członkowskich jest to, że nie wszystkie z nich mają ten sam punkt wyjściowy. Dlatego musimy dążyć do spójności. Musimy wzmacniać pozycję Unii Europejskiej w odniesieniu do COP 25 i kontynuować dyskusję na podstawie komunikatu Komisji „Czysta planeta dla wszystkich”.

Nie mniej istotną kwestią jest kompleksowa ochrona bezpieczeństwa obywateli, ponieważ bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne zidentyfikowano jako jedno z zagadnień szczególnie bliskich obywatelom Unii Europejskiej. Oznacza to silną, zjednoczoną i wydajną w działaniach zewnętrznych Unię Europejską, ochronę Europy i zapewnianie bezpieczeństwa poprzez współpracę w dziedzinach bezpieczeństwa i obrony, postępy na polu współpracy między UE a NATO, jak również pogłębianie stałego, zorganizowanego dialogu i zwiększenie europejskich zdolności obronnych, w tym europejskiego przemysłu obronnego. W żadnym wypadku nie oznacza to rywalizacji z NATO. Przeciwnie, oznacza to, że te działania nie mogą pokrywać się z działaniami NATO, one muszą się uzupełniać. W ostatnich latach zwiększyła się odporność na zagrożenia hybrydowe i cybernetyczne oraz dezinformację. Jest to niezwykle istotne w obliczu zagrożeń ze strony państw trzecich, w szczególności Rosji.

Teraz kilka słów na temat ogólnych założeń, takich jak np. zrównoważony rozwój, które odnoszą się do naszej prezydencji. Przykładowo logo prezydencji w 2006 r. poddano recyklingowi i wykorzystano ponownie, z niewielkimi zmianami. Nie dajemy, że tak powiem, prezentów od prezydencji. Postanowiliśmy przeznaczyć odnośną kwotę na zrekompensowanie emisji związanej z podróżami lotniczymi – chodzi o dwa spotkania, w Helsinkach i Brukseli. Staramy się w większym stopniu korzystać z potencjału mediów cyfrowych, aby przygotować się do spotkań. Rzecz jasna do zasad należy również przejrzystość i aktywna komunikacja. Niektóre z posiedzeń są dostępne publicznie, staramy się jak najczęściej korzystać z mediów społecznościowych, również po to, aby zwiększyć przejrzystość.

Oczywiście szanujemy zasady lepszego stanowienia prawa, wierzymy w pomocniczość i proporcjonalność. UE powinna być bardziej zaangażowana, gdy jest taka potrze-

ba, oraz mniej zaangażowana, gdy jej zaangażowanie nie jest konieczne. Zaplanowaliśmy 6 nieformalnych spotkań ministerialnych w Finlandii w następujących dziedzinach: konkurencyjność, środowisko, wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne, sprawy zagraniczne z udziałem ministrów obrony, sprawy gospodarcze i finansowe oraz rolnictwo. Spotkanie Rady do spraw Konkurencyjności odbyło się w Finlandii w zeszłym tygodniu. Łącznie miało miejsce 130 różnych spotkań organizowanych w Finlandii, w jednym miejscu, tj. w Helsinkach.

Dalej... To można pominąć. A to dotyczy kompenso-

wania emisji z podróży lotniczych, to też można pominąć. A oto nasze kanały komunikacyjne w mediach społecznościowych, w tym konto na Twitterze naszej ambasady oraz moje prywatne konto. Zasadniczo wszystkie informacje można znaleźć na stronie internetowej: eu2019.fi. Na tym mogę zakończyć. Chętnie odpowiem na wszystkie pytania, możemy też wrócić do tego później. Jesteśmy tu, aby udzielić bardziej szczegółowych informacji. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

Dziękuję panu ambasadorowi za bardzo ciekawe wystąpienie. Oczywiście życzymy Finom powodzenia w realizacji zamiarów przewodnictwa i prezydencji w Unii Europejskiej.

Teraz oddamy głos panu ministrowi Konradowi Szymańskiemu z Ministerstwa Spraw Zagranicznych w sprawie polskich priorytetów w okresie prezydencji fińskiej w Radzie Unii Europejskiej. Bardzo proszę, Panie Ministrze.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Konrad Szymański:

Dziękuję bardzo.

W przypadku dopiero co rozpoczętej prezydencji na pewno warto mówić o kluczowych oczekiwaniach kraju członkowskiego, w tym przypadku Polski, wobec tej prezydencji. Z satysfakcją odnotowuję, że dla administracji fińskiej, dla rządu fińskiego najważniejszym aspektem, wymiarem prezydencji jest rozwój rynku wewnętrznego. Myślę, że to jest bardzo wiarygodna deklaracja, biorąc pod uwagę dotychczasową politykę Finlandii na forum Unii Europejskiej. Premier Morawiecki stosunkowo niedawno z dużą satysfakcją realizował inicjatywę dotyczącą listu na rzecz wspólnego rynku, który został podpisany przez 17 premierów państw członkowskich Unii Europejskiej z bardzo kluczowym wkładem poprzedniego rządu fińskiego. Liczymy na to, że faktycznie będziemy mogli wspólnie, Helsinki i Warszawa, zrobić więcej, jeśli chodzi o realne osiągnięcia, że będzie nie tylko deklaracja, ale i realny rozwój wspólnego rynku Unii Europejskiej. Jest tutaj wiele do zrobienia, rynek usług cały czas jest niedokończony, rynek cyfrowy w Unii Europejskiej wciąż nie jest zdefiniowany legislacyjnie tak, jak powinien być, nie tylko po to, żeby zabezpieczyć jego rozwój, ale również po to, aby ustanowić europejskie standardy dla tego rynku. Opóźnienia w tej

dziejnie, która się tak szybko rozwija, mogą oznaczać, że ktoś inny ustanowi standardy na tym rynku i dla Unii Europejskiej może być za późno, by odcisnąć swoje piętno na rozwoju tej niezwykle ważnej części gospodarki, a tak naprawdę na całej gospodarce, bo faktycznie trudno jest mówić o oddzieleniu rynku cyfrowego od całej reszty, w zasadzie cała nasza gospodarka staje się cyfrowa. W związku z tym aspekt cyfrowy powinien być jak najszybciej uregulowany na poziomie unijnym, oczywiście zgodnie z oczekiwaniami państw członkowskich, zgodnie z interesem gospodarczym Unii Europejskiej.

O inicjatywach, które czekają na progres legislacyjny, już mówiłem. To są przede wszystkim e-karta i e-notyfikacja, które dałyby bardzo wiele, jeśli chodzi o pewność prawa, przewidywalność prawa, w szczególności w przypadku mniejszych przedsiębiorstw, które nie mogą sobie pozwolić na skomplikowaną, a także drogą obsługę prawną na rynku wspólnotowym.

Zwracamy uwagę na poważny problem, jakim jest nierównoważony kompromis w obszarze pakietu mobilności. To jest zasadniczo legislacja transportowa, ale ona oddziałuje wprost na kształt rynku usług w Unii Europejskiej. Polska zdecydowanie popiera wysokie standardy socjalne, jeżeli chodzi o ochronę pracy, każdej pracy, ale w tym stanowisku, w szczególności jeśli chodzi o Parlament Europejski, widzimy bardzo poważne zagrożenie dla świadczenia usług transgranicznych transportowych, które z definicji mają charakter międzynarodowy. To jest podejście nierównoważone, które w większym stopniu służy protekcjonizmowi niż deklarowanym celom, czyli ochronie jakości pracy kierowców.

Jeżeli chodzi o wymiar społeczny, który był wyeksponowany przez ambasadora Ottmana, to oczywiście będziemy zwracali uwagę na właściwe ułożenie kompetencji między państwami członkowskimi a Unią Europejską. Przy okazji szczytu społecznego w Sztokholmie bardzo wiele powiedziano na ten temat. Myślę, że łączy nas wspólna intencja budowania rynku pracy, który będzie przyjazny pracownikom i będzie chronił pracę. Ale będziemy bardzo uważnie zwracali uwagę na inicjatywy, które mogą przynieść skutek odwrotny, w postaci zamykania rynku pracy czy zamykania rynku usług dla obywateli państw członkowskich w Unii Europejskiej. Takim przykładem legislacji, która może przynieść uboczne, negatywne skutki, jest rozporządzenie dotyczące koordynacji świadczeń społecznych. Jest tutaj rozdźwięk, pewien impas legislacyjny. Zwracamy uwagę na to, że w szczególności rozdziały dotyczące ustawodawstwa właściwego, dość kluczowego obszaru tej nowelizacji, mogą przynieść niepożądane, nieusadowione koszty dla usługodawców w sferach znacznie szerszych niż tylko transport, bo to jest rozporządzenie, które horyzontalnie definiuje sposoby koordynacji i rozliczania świadczeń społecznych w Unii Europejskiej.

Jeżeli chodzi o klimat, to już powiedziałem, jakie jest polskie stanowisko. Oczekujemy przedstawienia jasnej drogi dojścia do przedstawianego celu, podziału obciążeń, mechanizmów kompensacyjnych, realistycznych z punktu widzenia bardzo zróżnicowanej sytuacji państw członkowskich. Premier Morawiecki wpisał wszystkie te kryteria do konkluzji Rady Europejskiej. Te konkluzje, które były

tak głośne z uwagi na konflikt o datę, niosły ze sobą również pozytywną treść. Wskazywały na to, że potrzebujemy wszyscy, wszystkie 28 państw członkowskich uwzględnienia zróżnicowanej pozycji państw członkowskich, sprawiedliwej transformacji klimatycznej, uwzględnienia kosztów społecznych, w końcu – uwzględnienia konkurencyjności gospodarki. To są warunki wstępne osiągnięcia porozumienia w tej sprawie na poziomie Unii Europejskiej.

Jeżeli chodzi o Wieloletnie Ramy Finansowe, to niezmiennie podkreślamy, że warunkiem wstępnym uzyskania porozumienia jest istotna korekta nieproporcjonalnych cięć w obszarze polityk, które pan ambasador nazwał tradycyjnymi, czyli polityki spójności i polityki rolnej. My wolelibyśmy mówić o politykach traktatowych, ponieważ te polityki nie tylko mają oparcie w traktacie, ale też przez ostatnie 10, 20 lat udowodniono, że są one otwarte na reformowanie, że mogą realizować nowe cele. Myślę, że co do tego między nami nie ma kontrowersji. My również mamy nowe cele rozwojowe, Polska się rozwija i na pewno ma zmieniające się albo rosnące ambicje w różnych innych, nowych obszarach życia społecznego, gospodarczego. Ale musi to być podejście ewolucyjne, takie, które nie spowoduje nagłego tąpnięcia, jeżeli chodzi o proces konwergencji, który w końcu jest w interesie wszystkich.

Podobnie ma się rzecz z kwestią warunkowości, w szczególności warunkowości, która odnosi się do zasady praworządności. Polska zdecydowanie popiera działania, które by chroniły interesy fiskalne Unii Europejskiej, chroniłyby pieniądze podatnika europejskiego. To jest bardzo ważny wymiar także komunikacji społecznej, politycznej, jeśli chodzi o problem budżetu europejskiego. Pieniądze podatnika europejskiego powinny być zdecydowanie chronione przed nadużyciami. Polska pod tym względem ma bardzo dobre osiągnięcia, wydajemy bardzo dużo pieniędzy unijnych w relacji do PKB w stosunku do innych krajów, to są bardzo duże sumy i jakość wydawania tych pieniędzy jest bardzo wysoka. Stopień zagrożenia zarzutami korupcyjnymi jest jeden z najniższych w Unii Europejskiej i chcemy utrzymać ten transparentny, czysty, pozbawiony zagrożeń korupcyjnych sposób wydawania unijnych pieniędzy. Problem związany z warunkowością polega na tym, że dotychczasowe propozycje Komisji Europejskiej nie oferowały żadnej ścisłej definicji praworządności, żadnych ścisłych kryteriów oceny praworządności. I tu mamy bardzo poważny problem, ponieważ jesteśmy blisko sytuacji, że rozporządzenie, które w założeniu ma pomóc w implementowaniu zasady praworządności, samo może być rozporządzeniem niezgodnym z zasadą praworządności. Jednym z istotnych wymiarów praworządności jest pewność prawa i jasna, ścisła definicja normy prawnej, czego oczekujemy od adresata normy prawnej. Brak ścisłych definicji, brak ścisłych kryteriów powoduje tak naprawdę sytuację, że skutki stosowania prawa są potencjalnie nieprzewidywalne, co jest jednym z głównych problemów także w obszarze praworządności. To jest wysoce paradoksalna sytuacja, że rozporządzenie, które deklaruje taką właśnie misję, może stać w sprzeczności z zasadami praworządności, przynajmniej pod kątem pewności prawa, pewności obrotu prawnego.

Jeżeli chodzi o rozszerzenie, to oczekujemy oczywiście terminowego wykonania postanowień, konkluzji Rady do Spraw Ogólnych w sprawie rozszerzenia. To oznacza otwarcie negocjacji z Albanią i Macedonią w październiku, oznacza to również konieczność otwierania nowych rozdziałów negocjacyjnych w przypadku Czarnogóry i Serbii.

O obszarach takich, jak przyszłość strefy Schengen, ochrona granic, wspólnotowy system azylowy, mówiłem już wiele, nie będę powtarzał, jak wygląda polskie stanowisko, ono było tutaj wielokrotnie przedstawiane.

Na pewno bardzo ważnym wyzwaniem politycznym tej prezydencji będzie rozwój wypadków w Wielkiej Brytanii, który być może przyniesie nam bardzo ważne wiadomości co do tego, jaki model brexitu będzie wykonywany. Myślę, że również w tej kwestii Warszawa i Helsinki mają podobne zapatrywania. Chcielibyśmy, aby proces brexitu był oparty o umowę międzynarodową, tę umowę, która jest wynegocjowana i co do której Unia Europejska ma gotowość ratyfikacji i w parlamencie, i na poziomie rady, nie ma kontrowersji w tej sprawie. Jednak rozwój wypadków na wyspach może przynieść nowe elementy tej układanki, może również przynieść podwyższenie ryzyka brexitu bezumownego, co, jak sądzę, byłoby złą wiadomością dla Warszawy, dla Helsinek, a także dla Brukseli. Dlatego będziemy oczekiwali, że wszyscy, nie tylko prezydencja, ale także stolice, będziemy postępowali w tej sprawie bardzo uważnie, tak aby mitygować ryzyko bezumownego brexitu.

W sprawie handlu, który niezmiennie będzie bardzo ważnym wymiarem... To nie zawsze się przedziera na pierwsze strony gazet, ale jest to kluczowy wymiar polityki unijnej z uwagi na kompetencyjną wyłączność Unii Europejskiej w obszarze handlu. Polska będzie kontynuowała swoje poparcie dla ambitnej, multilateralnej agendy handlowej, jednakże ze szczególnym uwzględnieniem równowagi i uwzględnieniem ryzyk dla produkcji rolno-spożywczej. We wszystkich tych obszarach, mam tu na myśli w szczególności kwestię Mercosur, wymienionych wcześniej Nowej Zelandii i Australii, te problemy będą poważne. To jest powód, dla którego premier Morawiecki w ostatnich tygodniach zdecydował się na wspólną inicjatywę razem z Francją, Belgią i Irlandią. Polska jest jednym z 4 sygnatariuszy listu do przewodniczącego Komisji Europejskiej, gdzie wskazujemy na konieczność zachowania olbrzymiej ostrożności, jeżeli chodzi o negocjowanie kwot produkcji rolno-spożywczej w wymianie handlowej między krajami Unii Europejskiej a znakomitą większością Ameryki Południowej, która kryje się pod nazwą Mercosur. Dziękuję bardzo.

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

Bardzo dziękuję za wystąpienie.

Teraz, zgodnie z obietnicą, otwieram dyskusję.

Bardzo proszę, w pierwszej kolejności państwo senatorowie. Są też goście z ministerstw i jeśli będą chcieli zabrać głos z pytaniem czy z refleksją, to będzie na to czas. Ale teraz państwo senatorowie.

Bardzo proszę, czy są jakieś pytania, refleksje, uwagi do tego, co powiedzieli przedstawiciele ambasad? Pan senator Chróścikowski. Bardzo proszę.

Senator Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Panowie Ministrowie! Państwo Ambasadorowie!

Bardzo dziękuję za te informacje i założenia, składam też podziękowania za minioną prezydencję. Byłem w Bukareszcie na spotkaniu komisji rolnictwa. Poruszaliśmy tam wiele problemów związanych z tematem rolnictwa przyszłości, nową perspektywą, zagrożeniami i obawami. Teraz słyszę od pana ambasadora Finlandii, że też będą te działania. Ale co do rolnictwa to pewnie w tej perspektywie nie zakończy się... Bo mówimy tylko o Wspólnych Ramach Finansowych... Nie wiem, czy w Finlandii, tak jak to było w Bukareszcie, będzie jakieś spotkanie grupy rolników, takie jak to, które odbywa się co pół roku za każdej prezydencji, czy nie będzie. To jest pytanie do pana ambasadora.

Bardzo cenię sobie wypowiedź pana ministra, który wielokrotnie podkreślał naszą perspektywę, to, co my chcemy realizować w czasie prezydencji fińskiej, i ten niepokój, który jest wśród rolników. Niepokój jest ze względu na jeden zamknięty etap związany z Mercosur. Tak jak już minister wspomniał, sam pan premier i te pozostałe kraje... W przyszłym tygodniu jest grupa francuska, przyjeżdżają koledzy, będą też tutaj w parlamencie i chcą dyskutować na ten temat, widzą tu wielkie zagrożenie. Irlandia, Belgia, Francja, Polska mają ogromne ilości wołowiny, mamy problem z ilościami uwalnianych kontyngentów. A więc pytanie jest takie, czy ktoś nas za tzw. przemysłową gospodarkę chce... Dla tamtych krajów przemysł rolny jest oczywiście bardzo ważny, to są potencjały. A więc myślę, że tutaj jest potrzebna wielka ostrożność, są obawy. Rozumiem, że umowa dopiero będzie się pisać, będzie przygotowywana i że uda się jeszcze uzyskać pewne rozwiązania, jak pan minister wspomniał. Stąd prośba, żeby prezydencja fińska starała się dopilnować tej ważnej umowy Mercosur, tak żeby ona nie była opracowana z krzywdą nie tylko dla Polski, ale dla wszystkich unijnych rolników. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze jakieś pytania? Pani senator Zając. Bardzo proszę.

Senator Alicja Zając:

Dziękuję bardzo.

Ja chyba pierwszy raz w czasie kolejnych prezydencji usłyszałam o takim pomysle, żeby pokazać, że można oszczędnie pracować, oszczędnie przyjmować gości, ale z serdecznością. Wydaje mi się, że Finlandia jest takim krajem, który nie musi wymyślać dodatkowych atrakcji, żeby zaprezentować to, co chce. To jest taka łagodniejsza część mojego wystąpienia, może nie pytanie, a... Gratuluję

tego pomysłu. Myślę, że będzie on kontynuowany, bo warto pokazać oszczędniejszy sposób procedowania.

Druga sprawa jest troszkę trudniejsza. Mianowicie chodzi mi o panów ocenę... o stosunek Unii Europejskiej do Rosji. Czy powinien być utrzymany ten poziom, który jest obecnie wypracowany, czy to powinno być zastrzone, czy złagodzone? Bo w różnych krajach są różne głosy, opinie, czasem opinie pojedynczych polityków są bardzo rozbieżne.

I trzecia sprawa, również trudna, mianowicie chodzi właśnie o praworządność. To jest słowo, tak jak powiedział pan minister Szymański, niedookreślone. W naszej ocenie, Polaków, ale i innych krajów nie jest ona sprawiedliwa... No, trudno mówić o sprawiedliwej praworządności, ale nie umiem znaleźć na ten moment innego słowa... Może „jednakowa”. A więc nie jest jednakowa w stosunku do wszystkich krajów, członków Unii Europejskiej, traktuje się to z różną intensywnością: jednym poświęca się więcej czasu, a innym mniej albo w ogóle, chociaż można by było zająć się również innymi krajami, nie tylko Polską, Węgrami. Dziękuję bardzo.

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

Bardzo dziękuję.

Czy ze strony państwa senatorów są jeszcze jakieś pytania, refleksje? Nie.

Skoro nie ma, to, nim oddam głos naszym gościom, pozwolę sobie zwrócić uwagę na jeden wątek. W wystąpieniu pana ambasadora Ottmana... Pan ambasador raczył powiedzieć w swoim wystąpieniu o kwestii Macedonii, o pracach, jakie są w związku z tym realizowane. Strona polska jest bardzo mocno zainteresowana tym, żeby Unia się rozszerzała i była silna siłą swojej różnorodności. Chciałbym zapytać pana ambasadora, jakie będzie stanowisko rządu fińskiego wobec kwestii rozszerzania Unii na Bałkany Zachodnie, zamykania kolejnych rozdziałów, tak jak powiedział pan minister Szymański, związanych z Serbią, Czarnogórą. Czy w tym czasie, kiedy będziecie państwo szefowali, prowadzili te działania, zwrócić na to uwagę? Na ile będzie to dla państwa istotny element w pracach tej prezydencji?

Teraz poproszę o odpowiedzi. Pytania były kierowane do pana ambasadora Ottmana, ale było również pytanie do szefa misji. Zaczniemy może od pana ambasadora Ottmana. Bardzo proszę.

Ambasador Republiki Finlandii w Rzeczypospolitej Polskiej Juha Ottman:

Dziękuję panu przewodniczącemu i senatorom za trafne pytania.

Pierwsza kwestia – rolnictwo. Rzecz jasna mamy na uwadze te czynniki. Państwa Mercosur, zwłaszcza Brazylia, jest znaczącym eksporterem produktów rolnych, szczególnie w sektorze mięsny. Jesteśmy w pełni świadomi drażliwych kwestii, zwłaszcza w sektorze rolnictwa, a jest to jeden z tematów, w ramach którego należy przeanalizować,

czy uda nam się wdrożyć porozumienie po podpisaniu go. Dlatego będziemy działać z pełną świadomością. Jak państwo dobrze wiedzą, położenie geograficzne Finlandii jest, że tak powiem, niezbyt optymalne dla rolnictwa, to kraj północny w rejonie arktycznym, dlatego rolnictwo jest dla nas szczególnie ważne i jako prezydencja poświęcimy tej kwestii należyłą ilość uwagi.

Tak, 22 i 23 września w Helsinkach odbędzie się nieformalne spotkanie rady do spraw rolnictwa, poświęcone rolnictwu i rybołówstwu, będzie ono stanowiło okazję do dyskusji. Oprócz tego w Brukseli są jeszcze regularne spotkania poświęcone rolnictwu i rybołówstwu. Zapewnimy okazję do omówienia kwestii rolnictwa i rybołówstwa.

Dziękuję za miłe słowa związane z ustaleniami dotyczącymi zrównoważonego charakteru spotkań. W istocie, jednym z powodów jest oszczędność. Budżet, krajowy przydział na rzecz prezydencji, jest taki sam, jak podczas poprzedniej fińskiej kadencji, w 2006 r. Celem jest to, aby nie tylko chronić środowisko, ale też zaoszczędzić pieniądze podatników. Dziękuję za miłe słowa.

W kwestii relacji UE – Rosja powiem, że na chwilę obecną nie widzimy możliwości dalszego rozwoju. Istotne jest dla nas utrzymanie jedności Unii Europejskiej w odniesieniu do naszej polityki wobec Rosji. Okoliczności nie sprzyjają rozluźnieniu sankcji. Popieramy selektywny dialog, mianowicie prowadzenie dialogu z Rosją, gdy wiąże się to korzyścią dla Unii Europejskiej. Jak widzimy, w niektórych kontekstach, jak chociażby w kwestii współpracy w dziedzinie ochrony środowiska, nie należy spodziewać się zmian, jeżeli chodzi o obrany kurs, choć w Europie są pewne ruchy lub partie polityczne opowiadające się za łagodniejszym podejściem. Oczywiście jednym z elementów jest również zdecydowane poparcie dla państw objętych Partnerstwem Wschodnim i innych państw wschodnich.

Jesteśmy w pełni świadomi tego, że w kwestii praworządności są różne interpretacje, nie ma, że tak powiem, jednoznacznego klucza UE ani prawodawstwa. Dlatego też czekamy na drugi komunikat Komisji. Pragniemy omówić cele, nie obarczać nikogo winą, ale starannie omówić te kwestie, ponieważ dobre zarządzanie funduszami to również zagadnienie z obszaru praworządności.

Przewodniczący zapytał nas o naszą politykę rozszerzenia. Na poziomie krajowym Finlandia bardzo popiera rozszerzenie. Pragnę skorzystać z okazji i podziękować polskiemu rządowi za przyjęcie przedstawicieli Finlandii w procesie berlińskim na Szczycie Bałkanów Zachodnich. Nasz minister spraw zagranicznych uczestniczył w spotkaniu ministrów spraw zagranicznych i wyraził poparcie dla trwających negocjacji z Macedonią Północną i Albanią. Finlandia jest gotowa odegrać rolę mediatora między różnymi stanowiskami. Niderlandy i Francja są najbardziej krytycznie nastawione, jeśli chodzi o wypracowanie w tej kwestii kompromisu, ale mógłby on uwzględnić pewnego rodzaju rozdzielenie spraw obu kandydujących krajów, do czego również odnosił się minister. Tak czy owak, rozszerzenie to zdecydowanie jeden z priorytetów działań zewnętrznych. My jako prezydencja zmierzamy w stronę otwierania nowych rozdziałów, a to zależy od postępów w odnośnych sektorach. Zdecydowanie wspieramy tradycyjną ideę podejścia merytorycznego. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

Rozumiem, że pytanie pani senator Zając dotyczące relacji z Rosją było skierowane do wszystkich uczestników dyskusji, tak że poproszę o zabranie głosu pana ambasadora Radoi, a potem pana ministra Szymańskiego.

Panie Ambasadorze, bardzo proszę.

Zastępca Szefa Misji w Ambasadzie Rumunii w Rzeczypospolitej Polskiej Catalin Radoi:

Bardzo dziękuję. Jeśli można, to mam krótki komentarz na temat praworządności. Pani senator słusznie zauważyła, że nie jest ona precyzyjnie zdefiniowana, a poszczególne państwa mają co do tej kwestii różne podejście. Powiem więcej. Są kraje, i należy do nich Rumunia, gdzie różne ośrodki władzy nie mają wspólnej wizji praworządności, nawet w wymiarze wewnętrznym. Kolejną uwagą na temat praworządności jest to, że niekiedy postrzega się ją wyłącznie jako kwestię techniczną, podczas gdy w większości przypadków jest to także kwestia polityki. Dlatego w pierwszej kolejności należy rozważać ją z perspektywy politycznej. Stąd podczas naszej prezydencji przez cały czas zachęcaliśmy, i robiliśmy to nawet wcześniej, aby praworządność omawiano z perspektywy politycznej i na podstawie dialogu.

Wracając do pytania o Rosję, powiem tak. Zarówno my, jak i nasi koledzy z Finlandii nie widzimy powodu, aby zmieniać politykę wobec Rosji, ponieważ ta, którą stosujemy obecnie, wynika z konkretnego postępowania oraz konkretnych zachowań i działań władz Rosji, których w naszym odczuciu dalej się one dopuszczają i których skutki widzimy. Dlatego, jeśli nie nastąpi znacząca zmiana w sposobie zachowania i polityce Rosji, nie widzimy powodu do zmiany naszej polityki. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

Dziękuję.

Pan minister Szymański, bardzo proszę.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Konrad Szymański:

Dziękuję bardzo.

Podzielim opinię wyrażone przez ambasadora Finlandii i Rumunii. Obecnie nie ma żadnych przesłanek do tego, aby myśleć o zmianie reżimu sankcyjnego wobec Federacji Rosyjskiej. Wręcz przeciwnie, ostatnie działania paszportyzacyjne, akcja w Donbasie pokazują intencje odwrotne niż te, które były zapisane chociażby w bardzo skromnych porozumieniach mińskich. Nie ma mowy o wykonaniu tych porozumień, w związku z czym nie powinno być mowy

również o osłabieniu reżimu sankcyjnego wobec Rosji, nie taki był sens przyjmowania tych sankcji.

Jeżeli chodzi o praworządność, to mogę się tylko zgodzić z opinią ambasadora Ottmana, że nie mamy w tej sprawie *acquis*. Byłoby czymś nagannym, abyśmy ten brak *acquis*, wspólnotowego prawa w obszarze praworządności, naprawiali przy pomocy komunikatów Komisji Europejskiej. Źródła prawa w Unii Europejskiej są bardzo jasno określone i są to traktaty oraz prawo wtórne. Z całą pewnością do źródeł praw w Unii Europejskiej nie należą komunikaty Komisji Europejskiej. Byłoby czymś niedobrym, gdybyśmy tego typu niedogodności, przynajmniej w opinii niektórych, czy też braki, niekompletność prawa naprawiali przy pomocy nawet prawa wtórnego. Pod tym względem reżim traktatowy jest jasny. Faktycznie jest on dość ogólny, ale to nie stwarza żadnych podstaw do tego, aby go zastępować niższymi aktami prawnymi aż do poziomu komunikatu.

Jeśli chodzi o Bałkany Zachodnie, to powiem, że z przyjemnością odnotowaliśmy zaangażowanie wielu krajów, w tym Finlandii, we wspieranie procesu rozszerzenia Unii Europejskiej na kraje Bałkanów Zachodnich. Wyrazem tego faktycznie był Szczyt Bałkanów Zachodnich z udziałem przedstawicieli bardzo wielu państw członkowskich Unii Europejskiej i wszystkich 6 państw Bałkanów Zachodnich, który odbył się w Poznaniu kilka dni temu. Chcielibyśmy, aby przynosiło to konkretne rezultaty, a tymi konkretnymi rezultatami będzie otwarcie negocjacji członkowskich z Albanią i Macedonią oraz progres, postęp w negocjacjach w przypadku Czarnogóry i Serbii.

Zastępca Przewodniczącego Ryszard Majer:

Bardzo dziękuję za wystąpienia.

Mogę otworzyć drugą turę pytań, jeśli są takowe ze strony państwa senatorów. Na razie nie słyszę.

Są też, Drodzy Państwo, goście, przedstawiciele Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Ministerstwa Energii, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii. Gdybyście państwo również chcieli zadać jakieś pytania, to macie teraz niepowtarzalną szansę i okazję, żeby odpytać, przesłuchać szanownych prelegentów. Na razie nie widzę chętnych. Rozumiem, że wszystkie wystąpienia były na tyle komplementarne, że nie wymagają dodatkowych wyjaśnień.

Pragnę podziękować przedstawicielowi Ambasady Rumunii, panu ambasadorowi Finlandii, panu ministrowi Szymańskiemu za udział w posiedzeniu. Bardzo dziękuję Rumunii za wysiłki podejmowane w czasie zakończonej prezydencji. Życzę też, aby prezydencja Finlandii była zgodna z zamierzeniami i żeby wszystko było tak, jak to państwo widzicie.

Bardzo dziękuję państwu senatorom i gościom za udział w posiedzeniu.

Zamykam dwieście osiemnaste posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej Senatu RP. Bardzo dziękuję.

Kancelaria Senatu
Opracowanie:
Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów
Druk i łamanie:
Centrum Informacyjne Senatu, Dział Edycji i Poligrafii